

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în privința inculpaților

Vozian Gheorghe XXXXXX;

Savan Vadim XXXXXX;

Cebanu Sergiu XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>03.04.2019 – 26.04.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>06.06.2019 – 21.01.2020,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>30.07.2020 – 15.10.2020.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 26 aprilie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Vozian Gheorghe a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art. 189 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

Savan Vadim a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art. 189 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

Cebanu Sergiu a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art. 189 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

Cheltuielile judiciare în sumă de 640 lei au fost trecute în contul statului.

2. Instanța de fond a constatat că la 12 februarie 2019, orele 03.00, inculpații Vožian Gh., Savan V. și Cebanu S., aflându-se în XXXXXX, XXXXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, încalcând grosolan ordinea publică, manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, înarmându-se cu ștachete din lemn, au pătruns în domiciliul lui Timofei V. din XXXXXX, XXXXXXX, care este loc public în esența art. 131 lit. c) Cod penal, unde se aflau Coca E. și Debeleac A., care dormeau și, fără un temei real, exprimându-se în adresa ultimilor cu cuvinte necenzurate, au început să-i maltrateze cu pumnii și picioarele, inclusiv cu ștachetele din lemn, peste diferite părți ale corpului, cauzându-le dureri fizice, au deteriorat mai multe bunuri din casă, inclusiv i-au pus să se dezbrace de haine, filmându-i cu camera de la telefonul mobil, le-au luat hainele și au plecat într-o direcție necunoscută.

Tot ei, la 12 februarie 2019, orele 03.00, aflându-se la domiciliul lui Timofei V., au comis actul de huliganism, urmărind scopul dobândirii ilicite de bani de la Coca E. și Debeleac A., au estorcat de la ultimii suma de bani în mărime de 3000 lei, dându-le termen până la 13.02.2019 să le transmită această sumă, în caz contrar, din nou, vor fi maltratați, amenințare fizică, care de către ultimii, a fost percepută ca reală.

Instanța a reținut că inculpații au recunoscut integral vina și au solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată.

În baza probelor administrate, instanța le-a încadrat acțiunile inculpaților pe art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate, care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșit de două sau mai multe persoane, cu aplicarea altor obiecte folosite în calitate de armă și pe art. 189 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu violență persoana, săvârșit de două sau mai multe persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de faptul că inculpații au săvârșit o infracțiune gravă, anterior nu au fost condamnați, au o vârstă fragedă, se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicului narcolog

sau psihiatru, se căiesc de cele comise, că părțile vătămate nu au nici o pretenție de ordin material sau moral, că a fost stabilită ca circumstanță agravantă – săvârșirea infracțiunilor în stare de ebrietate, cele atenuante fiind – recunoașterea vinovăției, căința sinceră, concluzionând că reeducarea și corectarea lor este posibilă fără izolare de societate, stabilindu-le pedeapsa cu închisoarea, în condițiile aplicării prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, statuând, în prezența circumstanțelor atenuante, ca fiind oportună stabilirea unei perioade de probațiune, în temeiul art. 90 Cod penal.

Totodată, instanța a indicat că, conform art. 75 alin. (2) din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală.

Potrivit art. 143 alin. (1) pct 2), 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămării integrității corporale, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Prin urmare, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzării, plățile necesare pentru efectuarea expertizei în mod obligatoriu, vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, prin prisma prevederilor art. 143 Cod de procedură penală și art. 75 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Astfel, cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor, care sunt obligatorii pentru stabilirea adevărului, care nu poate fi dovedit prin alte probe, constituie cheltuieli de efectuare a urmăririi penale, ce sunt trecute în contul statului, or normele procedurale nu prevăd achitarea din contul condamnaților a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză obligatorie.

3. Procurorul în Procuratura raionului Căușeni, Ghenadie Moruz, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații să fie condamnați în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 2 ani închisoare, art. 189 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare, iar potrivit art. 84 Cod penal, a le stabili pedeapsa definitivă a câte 5 ani închisoare, cu executare și cu încasarea, în mod solidar, a cheltuielilor judiciare în sumă de 640 lei.

Apelantul a invocat că la aplicarea pedepsei cu suspendare condiționată, instanța de judecată nu a ținut cont de fapta social periculoasă comisă, inclusiv, obrăznicia și dârzenia cu care inculpații au comis infracțiunile incriminate, fapt care contravine prevederilor art. 61 alin. (2) Cod penal că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și socializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, cât și prevederile art. 75 Cod penal, care prevede criteriile generale de individualizare a pedepsei, inclusiv și de faptul că aceștia au comis infracțiunile în stare de ebrietate.

Deci, pedeapsa aplicată inculpaților nu corespunde faptei comise, deoarece aceștia nu-și vor face concluzii despre fapta social periculoasă comisă, inclusiv ar persista riscul comiterii și în continuare al acestora.

Totodată, instanța de fond eronat a respins cererea privind încasarea cheltuielilor judiciare, soluția fiind contrară prevederilor art. 228, 229 Cod de procedură penală.

4. Potrivit Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

De la inculpații Cebanu Sergiu, Savan Vadim și Vozian Gheorghe s-au încasat, în mod solidar, cheltuielile judiciare în sumă de 640 lei în beneficiul statului.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei inculpaților, instanța de fond just a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76, 77 Codul penal, de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul acestora, de personalitatea celor vinovați, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestora, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lor.

Prima instanță corect a reținut că inculpații au comis infracțiuni grave, anterior nu au fost judecați, se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, ca circumstanțe atenuante au fost stabilite căința sinceră, iar în privința inculpatului Vozian G. și prezența copilului minor la întreținere, ca circumstanță agravantă fiind stabilită săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate, motivând just soluția de individualizare a pedepsei sub aspectul executării acesteia, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpaților urmează să fie executată real, or, sub aspectul personalității acestora de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei poate fi realizat și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei.

Totodată, în privința inculpaților nu se impune în mod imperativ ca executarea pedepsei să fie în regim real, or, nu trebuie pus accentul în mod deosebit pe rolul punitiv al sancțiunii, în detrimentul celui educativ și de reintegrare socială, interesul comunității fiind ca asemenea fapte să nu se mai repete, iar inculpații să se reintegreze în societate în spiritul respectării normelor legale indiferent de orice tentații.

Prin urmare, instanța de fond corect a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicată în privința inculpaților. Ori, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului se invocă abandonarea progresivă a abordării pedepsei ca sursă de satisfacție echitabilă și abordarea pedepsei ca mijloc de stabilire a unui echilibru între infractor și interesul public. În Rezoluția Consiliului Europei nr. 65/1 și în Recomandarea Consiliului Europei nr. (99)/22 s-a invocat „principiul proporționalității”, textele evocate consacrand ideea potrivit căreia sancțiunea cu închisoarea constituie ultimul resort din punct de vedere al corecției penale.

Totodată, art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală prescrie că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, iar scutirea condamnaților de la plata acestor sume urmează să reprezinte excepția, dar nu regula.

Ori, în cadrul cauzei penale au fost suportate cheltuieli judiciare în sumă de 640 lei pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară nr.201909D0014 din 28.02.2019 și nr. 201909D0015 din 28.02.2019, care urmează a fi încasate, în mod solidar, de la inculpați în beneficiul statului.

5. Procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Vladislav Harti, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că prin pedeapsă aplicată inculpaților sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru comiterea a două infracțiuni cu un grad prejudiciabil sporit, fiind periclitată ordinea de drept, nu a fost atins scopul principal, și anume, prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpați, precum și de către alte persoane, restabilirea echității sociale.

Ori, dispoziția art. 90 Cod penal obligă instanța de judecată să indice în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei,

Însă, circumstanțele comiterii infracțiunilor și comportamentul inculpaților denotă că cel mai eficient mijloc de corectare a acestora este pedeapsa cu închisoare, această concluzie derivând și din gravitatea faptelor comise și de pericolul social al acestora.

Astfel, decizia adoptată, la motivarea stabilirii pedepsei contravine prevederilor art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei mai ușoare și motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei.

Deci, concluziile instanțelor de fond și de apel, la capitolul individualizării pedepsei stabilite inculpaților sunt greșite și în contradicție cu probele administrate, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2., 4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpaților, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect ținând cont de prevederile art. 7, 61, 75, 84 alin. (1) Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează

răspunderea penală. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Totodată, potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului.

În consecutivitatea enunțată, instanțele just au concluzionat că în cazul în care inculpații au săvârșit infracțiuni grave, însă au recunoscut vina și s-au căit sincer, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, că au o vârstă tânără, anterior nu au fost judecați și se caracterizează pozitiv, că inculpatul Vozian G. are un copil minor la întreținere, iar părțile vătămate nu au pretenții materiale și morale față de ei, corectarea și reeducarea lor este posibilă fără izolare de societate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, pentru o perioadă de probațiune, conform art. 90 Cod penal.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpaților în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpaților, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestora, cât și a altor persoane, instanța de apel pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, se observă că recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele și probele cauzei, în latura pedepsei aplicate inculpaților.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2), a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea

instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea doar acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că inculpaților s-au aplicat pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în privința inculpaților Vozian Gheorghe XXXX, Savan Vadim XXX și Cebanu Sergiu XXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 06 noiembrie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun